

Raad van Bestuur van Bruss'Help

Advies #01

Vertrouwelijk (media embargo) – Kennisgeving van het standpunt uitgewerkt door de Comité's voor Noodhulp en Inschakeling na amendering door de Raad van Bestuur

Date : 25 november 2021

Auteurs : leden van het comité voor Noodhulp en Inschakeling op 19/11/2021

Pré-Ecriture note:

F.Bertrand

Aanbevelingen over de invoering van het dienstenaanbod voor 2021-2022 en over het gebruik van een crisisprotocol

Initiatief

Het eerste Comité voor Noodhulp en inschakeling (15/10) heeft Bruss'Help prioritair de opdracht gegeven om een **crisisprotocol** op te stellen. Aangespoord door de brief van de crisisactoren van 11/10, wilde het Comité tijdens zijn vergadering van 19/11 een initiatief van **advies uitbrengen over het aanbod voor 2021-2022**. De raad van bestuur van Bruss'Help heeft dit advies bestudeerd en gewijzigd voordat het werd aangenomen.

Vaststellingen van de actoren op het terrein

Bruss'help heeft geconstateerd dat de **noodopvangcentra en dagcentra verzadigd** zijn. De verzadiging van bovengenoemde centra wordt bevestigd door de maandelijkse monitoring van de plaatsen die door Bruss'help wordt uitgevoerd. Het verschijnsel van het hebben van geen plaats/toegang is reeds lang bekend¹.

Het maandelijks cadaster van het aanbod opgemaakt door Bruss'Help laat toe om de volgende zaken aan te halen :

- Vorig jaar rond dezelfde tijd waren er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest 2.632 noodopvang- en inschakelingsplaatsen actief, waaronder: noodcentra, Opvangtehuizen, Isolatiecentra Covid+, waaraan 190 extra plaatsen in hotels werden toegevoegd.
- Op 01/12/21 zullen er 2794 noodopvang- en inschakelingsplaatsen zijn geactiveerd. Hieraan worden 182 plaatsen via sociale projecten in hotels toegevoegd.

In het najaar van 2021 weerspiegelt de GGC-financiering een constant aanbod van noodopvang- en integratieplaatsen ten opzichte van 2020, met de volgende **inspanningen voor kwetsbare groepen**: *New Samusocial*: 150 winterbufferplaatsen en 160 permanente medische plaatsen (site Prins van Luik); *Sociale projecten in hotels*: 182 plaatsen op middellange termijn (van herfst 21 tot zomer 22) op 6 sites. **Tegelijkertijd werden de volgende risico's vastgesteld**: Afname van het door de Federale Overheid gefinancierde aanbod (*Centrum Trèves*): 190 plaatsen tegenover 250 vorig jaar; *De verzadiging van het Fedasil-netwerk* leidt ertoe dat mensen via de noodcentra dienen te gaan.

¹ Reeds op 6 maart 2017, in het kader van een "nul-weigeringsbeleid" voor 57 onbezette plaatsen in de noodopvangcentra., stonden er 511 mensen op straat.

De cijfers zijn duidelijk. Maar afgezien van de cijfers, kregen we de volgende feedback van noodhulp- en inschakelingsdiensten:

- Weigering van mensen met een gezin door centra New Samusocial (verzadiging) sinds de sluiting van "gezins"-plaatsen eind mei 2021 ;
- Stijging van het aantal mensen met kinderen dat door de straathoekteams wordt begeleid (36 getelde kinderen in november 2021 tegenover 12 in november 2020);
- Toename van het aantal meldingen aan Bruss'Help van gevallen van niet tenlastenneming van personen die het ziekenhuis/psychiatrische zorgcentra verlaten ;
- Toename van het aantal personen dat een verzoek om internationale bescherming wil indienen, gezien de verzadiging van het pre-opvangcentrum van het Fedasil-netwerk
- Toename van oproepen en vragen betreffende jongeren, rondtrekkende jongeren en MENA : *@Home 18-24, A Way Home.*
- De organisaties die de daklozen vertegenwoordigen en de diensten op het terrein wijzen op het gebrek aan toegang en/of erkenning in het aanbod van bepaalde profielen: mensen zonder verblijfsvergunning, ouderen.
- Die diensten op het terrein wijzen op de aanwezigheid van een groot aantal bijzonder kwetsbare personen: mensen die hulp en zorg weigeren, mensen met meervoudige problemen, mensen die uit het sociale stelsel zijn gestapt, illegalen die geen toegang hebben tot hun rechten.

SYNTHETISCHE FOCIUS :

Profielen van kwetsbare personen volgens de leden:

- Mensen met kinderen (éénouder of twee-ouderngezinnen) en jongeren;
- Mensen die recent in de dakloosheid zijn beland (niet op de hoogte van bijstand) ;
- Mensen met meervoudige problematieken ;
- Mensen zonder verblijfsvergunning

Oorzaken en verklarende factoren:

- *Structurele oorzaken: de economische crisis in combinatie met de gezondheids crisis leidt tot een toename van het aantal daklozen (huisuitzettingen, plotseling verlies van inkomen, enz.)¹*
- *Endogene oorzaken ("gaten in het aanbod"): de specialisatie van het aanbod op het niveau van de centra heeft tot gevolg dat niet alle groepen kunnen worden opgevangen, met name kwetsbare personen met meervoudige problemen. Bovendien hebben bepaalde groepen, ondanks de diversiteit van het aanbod, geen toegang tot huisvesting (onthaalhuizen) of directe toegang tot huisvesting op straat (Housing First, PUL), met name migranten zonder papieren die ipso facto op straat of in noodcentra terecht komen.*

Advies

Principes

Het voorliggende advies:

- Maakt onderscheid tussen de **ontwikkeling van het aanbod** voor 2021-2022 (aanbevelingen 1 tot en met 4), en « **Rampeninterventie** » aanbeveling 5).
- Stelt *het beginsel van het belang van het kind* centraal en stemt in met de uitvoering van een structureel beleid van "« **nul weigeringen van kinderen en nul gezinsbreuken** » : **ambitie = nul kinderen op straat gedurende het hele jaar²** ;
- Volgt de volgende aanpak ten aanzien van kinderen en volwassenen die dakloos zijn:

¹Precariteit, slechte huisvesting en uitzettingen. Observatorium voor sociale gezondheid (2019), Bruss'help (2020) en bevindingen van de Brusselse rally voor het recht op huisvesting (RBDH) na de opheffing van het moratorium op uitzettingen (2021).

² In het algemeen steunt Bruss'Help het beginsel van nul-weigeringen .

- o Aangezien primaire preventie in de geconstateerde situaties niet meer adequaat is, moet de aanpak van **secundaire preventie** (opsporing, sociaal toezicht en ondersteuning door diensten op het terrein om te voorkomen dat het gevaar verergert, doorverwijzing en activering van rechten) worden versterkt
- o De **doorverwijzing** van personen naar de in de onderstaande aanbevelingen beschreven diensten moet gebaseerd zijn op een logica van intensivering van de doorstroming naar stabiele huisvesting en optimalisering van oplossingen: integratie in behoorlijke en duurzame huisvesting (optimale doelstelling) -- (zo niet) integratie in tijdelijke huisvesting (zo niet) -- Noodcentra-- (zo niet) sociale projecten in hotels - (zo niet) noodcentra en alternatieven voor noodhuisvesting, met name voor kinderen en hun gezinnen.

Aanbeveling 1

Het aanbod 2021-2022, zoals vermeld in het kadaster van Bruss'Help van 15/11/21, voldoet niet aan het beginsel van het belang van het kind. Daarom wordt voorgesteld om via de regionale operator New Samusocial **een specifieke «gezins» capaciteit van 100 aanpasbare plaatsen¹ te activeren die de uitvoering van een Nul kind op straat beleid** mogelijk zullen maken. Dit operationaliseringsmandaat omvat de volgende elementen ::

- Implementatie in de zeer nabije toekomst binnen kwaliteitsinfrastructuren die 24/7 ondersteuning mogelijk maken;
- Deze specifieke capaciteiten komen bovenop de capaciteiten van de centra die zijn vastgesteld in het kadaster van Bruss'Help van 15/11/21. Zij moeten deel uitmaken van een structurele logica (logica van de Nul weigeringen van kinderen);
- Monitoring van de bezettingsgraad, met inbegrip van het verloop, zodat het aantal plaatsen (<100) kan worden vastgesteld en in de periode 2021-2022 opnieuw kan worden geëvalueerd;
- Het project van het centrum beoogt verslag uit te brengen over het werk van het oriëntatie van mensen volgens de logica van het optimaliseren van oplossingen (Op Cit.)Op Cit.)
- Op macroniveau zal deze aanbeveling voor een systeem in het Beperkt Coördinatiecomité vergezeld gaan van een oproep aan de gemeenschappen met betrekking tot de bescherming van kinderen en jongeren (Masterplan).

Aanbeveling 2

Het aanbod 2021-2022 moet de tussenkomst van inschakelings- noodhulp op het terrein in de zin van de *Ordonnantie van 14 juni 2018* toevoegen en structureel versterken vanaf de periode 2021-2022. Met de huidige subsidiebedragen is het niet mogelijk dag en nacht het gehele Regionale grondgebied, het doelpubliek en de behoeften te dekken. Daarom wordt voorgesteld een vergadering met de bevoegde minister te beleggen om financieringswijzen te vinden die een **geleidelijke toename van het werk op straat** mogelijk maken:

- Terreinwerk in noodsituaties: het mogelijk maken van sociaal toezicht in overeenstemming met de diensten die in het kadaster en in de onderhavige aanbevelingen worden genoemd;
- Straatwerk voor inschakeling: de activering van trajecten voor sociale inschakeling mogelijk maken, rekening houdend met het aanbod en de behoeften van kwetsbare groepen;
- De versterking wordt beoogd met de handhaving en veiligstelling van het aanbod van terreinwerk en terreinwerk dat wordt verzorgd door de diensten die voor dit doel worden gesubsidieerd;
- Er wordt gedacht aan een geleidelijke versterking door te werken aan de oriëntatie van de mensen volgens de logica van de optimalisering van oplossingen (Op Cit.).

¹ Het gaat om een maandelijkse evaluatie van de behoeften, die kan worden gevarieerd en aangepast, eventueel met een herwaardering naar beneden op basis van het feitelijke gebruik en de weigering van hulp.

Aanbeveling 3

Gelet op het fenomeen van een «gat in het aanbod» enerzijds en het niet erkennen/niet gebruiken van het aanbod door bepaalde categorieën daklozen anderzijds, worden de GGC-financiering en de activering in 2021 van meer dan 500 plaatsen in de specifieke regelingen voor **begeleid wonen en tijdelijke bewoning** en de financiering daarvan die de opvang van kwetsbare groepen mogelijk maken, toegejuicht. Deze extra verbinding biedt een alternatief voor noodopvang en stabiliseert de situatie van daklozen met een specifiek profiel. Voorgesteld wordt: de ambitie te verhogen tot 100 extra plaatsen voor de periode 2021-2022; de financiering van de projecten van het onderdeel "begeleid wonen" van het relanceplan, waarvan de financiering in 2022 afloopt, te verhogen en te verlengen.

Aanbeveling 4

Het dienstenaanbod voor de periode 2021-2022 moet de acties en opdrachten van de dagcentra - in de zin van de Ordonnantie van 14 juni 2018 - omvatten en hen structureel versterken vanaf de periode 2021-2022. Met de huidige subsidiebedragen kunnen de centra niet open zijn en het publiek 's avonds of in het weekend opvangen, noch adequaat voorzien in de basisbehoeften van dit publiek, noch hun psycho-medisch-sociale steun en begeleiding bieden. Daarom wordt voorgesteld een vergadering met de bevoegde minister te beleggen om een financieringsregeling vast te stellen die een geleidelijke uitbreiding van de werkzaamheden van de dagcentra mogelijk maakt.

Aanbeveling 5 (Civiele bescherming : contextueel – niet structureel)

Het Comité stelt vast dat er in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geen geïntegreerd beschermingsplan voor crisis- en rampsituaties bestaat en dat er een dergelijk plan moet worden opgesteld, te beginnen met een plan voor extreme temperaturen. Het Comité is het in **beginsel eens met de volgende fundamentele werkingsperimeter** :

- Inschakeling bij extreme koude (andere rampenfactoren komen later aan de orde);
- Gefaseerde alarmeringsniveaus, activering en follow-up met sturing van Bruss'Help (specifiek Crisiscomité);
- Triggering: vanaf prognoses van > - 4° overdag gedurende meer dan 3 opeenvolgende dagen volgens IRM-normen (afstemming van Belgische en EU-stedenplannen); andere objectieve parameters moeten kunnen worden vastgesteld.
- Aanpak: de gehele daklozenpopulatie, volgens een aanpak zonder dwang.

De Raad van Bestuur geeft het team Bruss'help ook het mandaat een nota voor te stellen die deze basis aanvult met :

- Elementen van de operationalisering: welke exploitanten/wanneer/waar/naar gelang van welke capaciteiten.
- De verdeling van de verantwoordelijkheden: Gewest, GGC, Federale (Ministerie van Binnenlandse Zaken), lokale overheden.

Voorgesteld wordt de basis van het plan te bespreken met de deskundige leden van het Comité en vóór 24 december een laatste inbrengvergadering ter validering te houden. Doelstelling: een geïntegreerd beschermingsplan voor Kerstmis 21.